

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „професор“

В област на висше образование:	<i>2. Хуманитарни науки</i>
Професионално направление:	<i>2.4. Религия и теология</i>
Научна специалност:	<i>Библеистика Нов Завет</i>
Обявен в:	<i>„Държавен вестник“ №32/09.04.2024</i>
За нуждите на	<i>Катедра „История и археология“ към Факултета по хуманитарни науки на ШУ „Епископ Константин Преславски“</i>

Становището е изготвено от **доц. д-р Ивайло Иванов Найденов** от Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, в качеството на член на научното жури по конкурса, назначено със заповед № РД-16-089/05.07.2024 г. на ректора на ШУ за обявения в ДВ, бр. 32/09.04.2024 г. конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.4 Религия и теология (Библеистика – Нов Завет).

На 12.07.2024 г. Комисия за проверка на документите (назначена със заповед № РД-16-087/28.06.2024 г. на Ректора на ШУ) е установила законосъобразността на подадените документи на **презвитер доц. д-р Теодор Божидаров Стойчев**, който е единствен кандидат, и е взела решение да го допусне до конкурса.

Кандидатът покрива минималните национални изисквания за длъжността и по конкурса.

Преподавателска и научно- изследователската дейност на кандидата

О. Теодор Стойчев завършва Богословския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ през 2000 г. През 2009 защитава дисертационно съчинение на тема: „Значението на Кръста Христов в Посланието на св. апостол Павел до галатяни“ с научен ръководител проф. д.т.н. Емил Трайчев Стоянов, което е издадено като том 4 от поредицата Библейска библиотека. От 2018 година до днес доцент в ШУ „Епископ Константин Преславски“. Свещенослужител на Варненска и Великопреславска митрополия от 2000 г. до днес, което предполага в документите по конкурса да се вписва духовния сан.

Кандидатът не е отразил в автобиографията си участие в научни форуми на SNTS (Studiorum Novi Testamenti Societas), в които често изнася доклади и участва в семинари.

Кандидатът не споменава научни ръководства и заемане на административни функции.

Обща характеристика на научните трудове и постижения на кандидата

Кандидатът предлага за конкурса три монографии, едно учебно помагало, четири студии и две статии, както и справка за участие в 8 проекта като участник, по-голямата част от тях катедрени. Декларираните научни интереси на кандидата в автобиографията (библейстика, библейска археология, древни езици и философия) обяснява и разнообразието от тематични кръгове засегнати в творчеството му. Те са свързани с огромен времеви период и разнообразна тематика. На това бих погледна с добро око, ако не се касае за конкурс конкретно по Библейстика – Нов Завет, но пък предполагам е полезно за катедрата при недостига на специалисти по съответните богословски дисциплини.

Монографията „Бог, Който се яви в плът. Актуални проблеми на новозаветната христология“ задава повече въпроси, отколкото да предлага отговори. Заключението на о. Стойчев остава усещането за използване от тези много трудни и сериозни въпроси, с които той се е заел: „Самите новозаветни текстове са поливалентни, което е основната причина за различните тълкувания, които учените предлагат“.

Като библеист – старозаветник вниманието ми е привлечено от монографията, посветена на старозаветното Откровение. Доста претенциозно звучат думите на автора в Увода: „да бъде осигурена **нова** възможност на студентите...да погледнат на текстовете на Стария Завет по **по-различен** начин...“ и продължава: „...затова съм се стремил да предложа, от една страна **по-различен** подход, а от друга да бъде по подробен в изложението с цел запълване на определени празноти. Това би трябвало да помогне на студентите и евентуалните читатели да обхванат по-широк спектър от теми и идея, което според мене ще им позволи да задълбочат своите познания по библейски теми.“

Не мога да оценя тази „нова възможност“ като особено успешна, още повече в контекста на написаното по-долу в Увода: „Наличните археологически пособия в православните школи у нас св свеждат основно до изследванията на покойните професори Марковски и Шиваров (Бел. моя: без отчитане на духовен сан)“. Ако о. Стойчев визира конкретно курсове по Библейска археология е прав, но ако става дума за „изследвания“ само в творчеството на проф. Пиперов има дузина археологически такива.

Монографията има нужда от езикова редакция и не може да претендира за „по-широк спектър от теми и идеи“ от съществуващите в родната библеистика курсове. През 2018 г. в рецензията ми за конкурс за доцент за о. Стойчев съм написал: „... да се отбележи, че предлаганото изследване е в контекста на една родна традиция, школа, която е вече на 100

години“. Опасявам се, че това не се случва в съчиненията му написани след този период, т.е. отново липсва усещането за школа, приемственост.

Курсът „Въведение в Свещеното Писание на Новия Завет. Шумен, 2018“ е включен в списъка на трудове за рецензиране на доцентския конкурс на о. Теодор. Дали става дума за същото пособие, или е допълнено и преиздавано?

Заклучение

След като се запознах с представените по конкурса материали и научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, потвърждавам, че научните постижения отговарят на изискванията на законо-регламентиращите норми. Въпреки многото бележки от различен характер, които имам давам своята положителна оценка и искрено подкрепям кандидатурата на презвитер доц. д-р Теодор Стойчев за професор в катедра „История и археология“ към факултета по хуманитарни науки на ШУ „Епископ Константин Преславски“ като гласувам „ЗА“ избора му.

Доц. д-р Ивайло Найденов

26.08.2024 г., София